

בעזה ש"ת
שיעור נ"ז

מהדורה
שלישית

שיעורי
הלכה ישרה

דיני הכשרת הבית לפסח

לא ללמוד בשעת התפילה וקריאת התורה

דיני הכשרת הבית לפסח

א. כלים של חמץ שנשתמשו בהם לבישול או לדברים חמים – כגון טעלערס, טעפ, עסצייג (סכ"ם), בעקעלעך, מיקסער, בלענדער, צריך לנקותם ולהצניעם במקום סגור, או במקום גבוה שאין יד אדם מגעת שם – דבוק עם טעהפ (Tape), או בשאפעס רגילים עם דלתות דבוקות בטעהפ (Tape) וכדומה, אבל בשאפעס פתוחים – אינו מועיל, גם אם מדביק עליהם פתק "חמץ" (ס' תנ"א ס"א; מ"ב ז' ה').

ב. כלים שלא נשתמשו בהם אלא לצונן – כגון שיסלעך, פיטשערס (Pitchers), זאלץ מעסטל, Containers וכדומה, אין צריך להצניעם במקום סגור, אלא לא ישתמש בהם בפסח, ולכל היותר יניח פתק "חמץ" ודי בכך (שם ס"א משמעות מ"ב ס"ק א', דרשו ו', סכ"ב משמעות מ"ב ס"ק קל"ג, דרשו 120).

ג. כלים מלוכלכים עם פרורי חמץ (פארקלעבט מיט שמוטץ), משפשפם ומנקה מה שיכול – אך אינו צריך לנקותם לגמרי, כיון שאין משתמשים בהם, והם כפרורי חמץ מטונף שאין בהם דין ביעור, ומניחים בארון (שאפע) סגור כדי שלא ישתמש בהם, כדין כלים שמשתמשים בהם לדברים חמים (עי' ס' תמ"ב מ"ב סוס"ק ל"ג; ס' תנ"א ס"א מ"ב ס"ק ז' ד').

ד. כלי שנשתמש לחמים (פאר הייס): כל כלי שנשתמש בו לחמים – אם היו הבליעות ע"י אש בלי מים, צריך ליבון (גליען), אם היו הבליעות ע"י מים חמים אפילו רק ע"י עידוי (ויעסן), אפילו בכלי שני, ואפילו רק פעם אחת, צריך הגעלה (כשרין) (תמ"ב; מ"ב ל"ט), עכ"פ בלי להכשירם – אסור להשתמש בהם אפילו לצונן (תמ"ב רמ"א ס"א).

ה. לקנות כלים מיוחדים לפסח: מצוה מן המובחר למי שביכולתו – שיהיה לו כלים מיוחדים לפסח, וזה עדיף מלהכשיר כלים (ט"ז ה'; מ"א ו'; הרב י"ד; מ"ב י"ט; שבה"ל בקובץ מביה"ל ח"ג ע' כ').

ו. ניקוי קירות, שאפעס, שולחן וכסאות: צריך לנקות כל מקום שיש בו חשש של פרורי חמץ, אפי' פחותים מכזית, ויצחצה היטב בכל מקום שנגע בהם חמץ צונן (אפי' משהו, ואפי' בלי בליעה ע"י מאכל חם), אך אי"צ הגעלה (תמ"ב ס"ו מ"א לח), ובאופן שרואה פירור חמץ אך אינו יכול להוציאו, די לפגמו בחומר (Windex, Bleach), ואינו צריך לפרק השולחן או השאפע (תמ"ב ס"ו; מ"ב ס"ק ל"ג).

ז. משחקים (Toys): משחקי הילדים וכל חלקיהם – אפשר לשרותם ולשטפם (ווייקען און אפשווענקען) כגון בתוך אמבטיה (Bathtub) עם מי-סבון (זייפואסער), ואינו צריך לצחצה כל חלק וחלק בפני עצמו [ובימי פסח לא יניחם על השלחן].

ח. מקרר (Refrigerator) – הוא כלי שמשתמשים בו לחמץ צונן, וכמו"כ נידון ככלי עם חריצים (מהר"ל) – ולכאורה היה צריך שלא להשתמש בו בפסח (ס' תנ"א סכ"ב ושם מ"ב), אלא שנוהגים להקל ע"י ניקויו בהקפדה ואח"כ לכסותו היטב בכל פינה, וידקדק שלא ייקרע הכיסוי באמצע פסח, כדין השתמשות בכלי חמץ.

ט. פריזער (Freezer) – כמה פעמים יש שמתקלקל המאכל כאשר מכסים כל הפריזער, לכן ינקה אותו היטב, ואז אינו צריך לכסות הכל, אלא יחזיק

כל המאכלים בשקיות (Bags).

י. הזזת סטאוב (כירה, Stove) ומקרר (Refrigerator): אין צורך להזיזם כדי לנקות מתחתיהם (כמבוא בס"ה הל"ג ושם מ"ב ל"ח, ס"ה תל"ח ושם מ"ב ט"ו), אכן אם הזיזם כגון ע"י גויטע וכד' – הרי שלכמה פוסקים יעשה שם בדיקה לפני שמחזירים, ויכול לבדוק ע"י אור הלקטטער (הש"פ שעור ב' ס"ט, וכ"ש מבעל מקדש ישראל).

יא. מקומות עם בליעות: ארונות (שאפעס) מעל הקאונטער ומעל הכירה (Stove) – מצטברת שם זיעה העולה מחמץ הקדירות של כל השנה, ולכן צריך לכסות היטב תחתיהם עם נייר כסף (Silver-foil) – כדי שלא תגיע זיעה ממקום זיעת חמץ.

יב. שולחן וקאונטער (שיש, Counter) עם בליעות: מקומות שמניחים שם חלות חמות, או שלשים (קנעטן) שם עיסות תמיד, מעיקר הדין צריך הגעלה (אם שייך) ושני כיסויים קשים שלא יתגלו בפסח, ואפשר בלוחות פלאסטיק כפולים (Double plastic sheets) (ס"ה תנ"א ס"ז) (זה מועיל יותר מהפסק עם עץ (ברעט) אחד, שהריהו כהפסק בב' כלים).

יג. שולחן שבת (דיינינג רום): כל שולחן שמשתמשים בו רק לצונן ואין מניחים שם אלא כלי שני, ובדו"כ הוא גם מכוסה במפה (טישטער), די לנקותו ולכסותו בכיסוי בעלמא (כפה"ח ס"ק רל"ג).

יד. סדר הגעלת כלים לפסח: א. ניקוי היטב מלכלוך בכל הסדקים והקפלים (Folds) של הכלי, והסרת החלודה (ראסט, Rust), אבל אם אינו אלא מראה חלודה בלי ממשות (פלעקן), מהני הגעלה בכל אופן (מ"ב תנ"א כ"ב). ב. המתנה 24 שעה בלי השתמשות (אם השתמש אחר 24 שעות [אפילו בחמין – לא חמץ], אינו צריך המתנה עוד פעם). ג. כשמכשירין מיני מקומות (כגון שולחן וקאונטער, לא כלים), עושים הגעלה ע"י עירוי במים רותחין. ד. לכתחילה ייקח אבן מלובנת ששהתה קצת זמן על האש, ויערה עליה בכל מקום שמגעיל (ומועיל כל זמן שהמים תוססין בעירויין – טוט זידען). ה. תיכף אח"כ ישפוך שם מים קרים (המוכנים לכך). ו. המנהג לכסות כמה פעמים אחרי ההגעלה.

טו. דיני כלי ההגעלה: אין מגעילים ע"י כלי חמץ, אלא ע"י: א. כלי של פסח [ואח"כ להגעיל את כלי המכשיר] (הרב תנ"א נ"ט; שעה"צ חמ"ד ד'). ב. קומקום (טשייניק) של כל השנה שאינו בן יומו. ג. או בכלי חמץ שאינו בן יומו, ודווקא אחר הגעלתו (קובץ מבית לוי תשס"ו ע"ה, וכ"ש מבעל מקדש ישראל).

טז. שולחן מטבח (Kitchen) וקאונטער (Counter) מפורמייקע (Formica): שולחן וקאונטער שמשתמשין שם עם כלי חמץ רותחין, אי אפשר להגעילם לכ"ע: א. אעפ"כ לכתחילה יעשה הגעלה עם אבן וכנ"ל. ב. ויגעיל מלמטה למעלה, דהיינו קודם הקאונטער, ואח"כ מאחוריו (Back Splash) (ועי' בנט"ג ע"ג ה' הערה ט'). ג. ויכסם בשני כיסויים קשים שלא יתגלו בפסח, ואפשר בלוחות פלאסטיק כפולים (Double Plastic sheets).

יז. כאשר אי אפשר לערות מים רותחין, ינקה עם חומר הפוגם (Bleach, St-Moritz), ויכסה בשני כיסויים (שולחן גבוה סקמ"ח; ח"א כלל קכ"ב ס"כ; נט"ג הע' ח' ב'; הגרש"א והגרש"ד א'). יח. קאונטער (Counter) של אבן שיש – אפשר לכתחילה להגעיל ובאופן הנ"ל, אך

בתנאי שאין שם בקעים (שפאלטענעס) – שאז צריך לנקותם היטב מכל לכלוך וחציצה (נט"ג פ"א).

יט. הייטשער (Highchair) – שמניחים עליו חמץ חם (כגון הייסע לאקשן), יעשה הגעלה לכתחילה ע"י עירוי ועם אבן כנ"ל, וצריך לכסותו בשני כיויים 'קשים' שלא יתגלו בפסח.

כ. כיורות (Sinks) – של חרסינה, פורצלן, אמאייל (Enamel), אין מועיל להם הגעלה כ"כ, אבל מ"מ יגעילן כמה שאפשר, לכן: א. ינקה הכיור (Sink) היטב, ולכתחילה – יפרק הקראן (Faucet) כדי לנקותו. ב. אם שפת הכיור (Sink) אינה מחוברת לקאונטער (Counter), ינקה היטב את החריצים מסביב, ואם היא מחוברת לקאונטער, ינקה היטב כל הלכלוך מסביב, אך אינו צריך להסיר הדבק (Glue-Corking) בעת הניקיון. ג. ימתין 24 שעות משימוש חם. ד. ישפוך חומר הפוגם (Bleach) וכדו' בתוך הדרעין (Drain). ה. יערה מכלי ראשון [ולכתחילה עם אבן מלובנת ששהתה על אש], ויערה קודם ממטה למעלה (נט"ג ע"ג ה' הערה ט'), דהיינו לתוך שולי (Floor) הכיור (Sink), ואח"כ מסביב על דופני הכיור, ועל הקראנען, ויפתח את המים החמים בשעת העירוי על הקראן (Faucet). ו. תיכף אח"כ ישפוך שם מים קרים. ז. יניח הפסק (אינסערט, Sink Insert) לתוך הכיור, ויעשה הפסק בין האינסערט להסינק עם אבן וכדו', או שיהיה קצת קטן במידה (Size). ח. ייזהר שנקב האינסערט לא יהא נגד הדרעין (Drain) של הסינק, אלא מן הצד. ט. לעולם יחליף המסננת (Strainer) לפסח.

כ. כיור נירוסטה (Stainless Steel) – אפשר להגעיל, לכן: א. ינקה, וימתין 24 שעות. ב. ישפוך חומר הפוגם (כנ"ל). ג. יעשה עירוי באבן מלובן, ואם אינו יכול – יעשה רק עירוי. ד. אח"כ יפתח המים החמים בשעת העירוי על הקראן (Faucet).

❖ לעולם כדאי ליתן הפסק אינסערט בפנים (נט"ג פ"א).

כא. מים חמים בימי פסח: י"א שמי שיכול – יחמיר לא להשתמש עבור ניקוי הכלים (ולמאכלים) במים חמים של הבנין בימי פסח מחמת כמה טעמים (מדין עירוי תמיד, מדין ספק חמץ במים, בפרט הדר עם שכנים למעלה המשתמשים עם חמץ, כגון שכן גוי) (שם הע' כ"ב בשם פוסקי זמנינו).

כב. כיור אמבטיה (Bathroom Sink) וכדומה – שאין מניחים שם חמץ, די בניקיון לבד (הגע"כ פ"ג כ"ז; נט"ג שם ס"ב).

כג. תנורים שלנו – המצופים אמאייל (Enamel) – אי אפשר להכשירם אלא ע"י ליבון עם טארטש (Torch) ואם עבור שימוש בער"פ, אפשר גם ע"י ניקוי עצמי (Self-Cleaning) [ע"י בסמוך באריכות].

כד. כמ"כ יש חשש גדול מדלת התנור, היות ובמציאות יש הרבה פרורים בתוך הכפל (Fold), לכן יכסה היטב את הדלת בשני כיויים מנייר כסף (Silver-Foil), וגם צריך לכסות הגומי של דלת התנור שמבפנים (Gasket).

כד. תנורים – ניקוי עצמי (Self-Cleaning) – הרבה פוסקים סוברים שניקוי עצמי

(Self-Cleaning) אינו מועיל, כיון שבמציאות כשבדקים – מוצאים תמיד משהו חמץ בפנים שא"א לנקות.

אבל מ"מ מועיל ניקוי עצמי (Self-Cleaning) עבור אפייה שמלפני פסח (עד הזמן של י"ט), ואז יכול לאכול מאכלים אלו כל ימי הפסח (שמעתי מהדיין הרה"ג רבי אשר עקשטיין), לכן:

א. ינקה היטב התנור – בצירוף חומר חריף כמו Easy off, וינקה גם השעלפס (Shelf). ב. ימתין 24 שעות. ג. ידליק התנור על כ-850-900 מעלות (Degrees) למשך שעה אחת. ד. יכסה את הדלת היטב בשני כיסויים של נייר כסף (Silver Foil) (כ"ש מבעל מקדש ישראל).

כה. תנור עלעקטריק עם גלאז (Electric Oven Glass Top) – א"א להכשירו לפסח אפילו כשיניח עוד גלאז עליה, כי יש זיעה ביניהם, וישאל שאלת חכם.

כו. חצובות (Grates) של כירה (Stove) – שמשתמשים בהן בפסח, צריכות ליבון, ואין אומרים שכל פעם האש של הכירה שורפת החמץ שיש שם, כי מ"מ יש חלקים שאינם כנגד האש (שבה"ל), ולכן יניח כל חלק וחלק של ה-Grates ע"ג האש לכמה דקות (כ"ש מבעל מקדש ישראל), או יניחם בתוך התנור וידליקו על כ-850-900 מעלות (Degrees) למשך שעה אחת (בצירוף שהאש שורפת כל פעם בעת הבישול) (נ"ל).

כז. ליבון כירה (Stove) ע"י הנחת בלעך על החצובות (Grates) – אם אי אפשר ללבנם כנ"ל, יש עצה ללבנו ע"י שימת בלעך מלמעלה כמבואר בסמוך אות ל'.

כח. כדאי לקנות Grates חדשים לפסח (ע"י אג"מ אר"ח ח"א ס' קכ"ד; ק' מבית הלוי ח"א ע' כ"ט; הגרש"א בס' א"ה ח"ג פ"ג).

כט. כירה (Stove) המצופה אמאייל (Enamel), א"א להגעיל כ"כ מלמעלה (Stove-top), לכן ישפוך רותחין מכלי ראשון – ולתחילה בצירוף אבן מלובנת ע"י אש, ואח"כ יכסה בנייר כסף עבה (Heavy Duty Foil) מכופל (Double).

ל. עצה להגעלת וליבון כירה (Stove) – וחצובות (Grates) ע"י בלעך: אפשר להגעיל וללבן אפילו כירה כזה ע"י: א. שיניח בלעך ע"ג ה-Stove ועל גבי החצובות (Grates). ב. ידליק 2 להבות אש (פלאמען) ל-30 דקות (יזהר להוציא הסטאוב (Stove) מבין הקאונטערס כדי שחמימות האש לא תזיק לקאונטערס שמסביב). ג. אחד ההכשרה יכסה הכירה (Stove) באופן כפול (Double) כנ"ל, וכך מועיל בפרט בכירת נירוסטה (Stainless Steel) (נ"ל).

לא. גם צריך לכסות מעל הכירה מתחת השאפע, Oven-Hood או Microwave וכדו', ויכסה בנייר כסף מכופל (Double), כדי שלא תגיע זיעה ממקום זיעת חמץ. לב. סתימות (Fillings) בפה: לא יכניס דברים חמים לפיו 24 שעות, ואח"כ ידיח הפה במים חמים מאוד אבל כשיעור שייכול לסבול (הגרש"א בס' שבות יצחק פ"ט ס"ב; מדרש"ם ח"א ס' קצ"ז).

❖ כיון שאוכלים מאכלי חמץ רותח ים כל השנה (הייסע לאקשען, קישקע, קניידלעך),
כדאי שלא יכניס לפיו דברים רותחים (קאכעדיג) כל ימי הפסח (כ"ש מבעל מקדש
ישראל).

לג. ברעיסעס (Braces) – צריך לנקותם אצל רופא שיניים (Dentist) לפני פסח.
לד. שיניים תותבות (פאלשע צייג) – ידיחם עם מים רותחין מכלי ראשון, ולכתחילה
יטבילם ע"י חוט בכלי ראשון רותח (כ"ש מבעל מקדש ישראל).
לה. בדיקת חפצים מחמץ – חפצים שיש בהם חשש חמץ, כגון: שולחן, כסאות,
בריעף-קעיס (Briefcase), רענצלעך וכל כיוצ"ב, צריך לבדוקם, ודי באור הלעקטער,
ואם אינו משתמש בהם בפסח, ינקם היטב ויצניעם.

לו. כיסי בגדים, מאנטלעך, מכנסיים עם מכפלת (Hems), קערידזשעס (Carriages)
– צריך לנקותם מפירורים ולבדקם, ודי ע"י אור הלעקטער (עפ"י מ"ב שם), ואם מניחם
עם דברים שמוכר לגוי, אינו צריך לבדוקם.

לז. שטריימל – יש בו ב' קשיים: א' – שקשה לוודא שייצאו מתוך השערות מבפנים
כל הפרורים, ובפרט הפרורים הקטנים. ב' – שמלוובשים בזה כל ימי הפסח מעל
המאכלים, ואפשר ליפול משם משהו חמץ, לכן יזהר בו מאד.

לח. ספרים, טלפון: כל מיני Books, ספר טלפונים, אלבום, וכן הטלפון, CD
Player וכד', צריכים בדיקה אם משתמש בהם בפסח.

לט. גארביטש קענס, בעזעם וכדומה: א. לכתחילה לא ישתמש בפסח עם בעזעם
של כל השנה, כיון שאי אפשר לנקותו מפירורים. ב. מותר להשתמש עם הוועקיום
קלינער (Vacuum Cleaner) – לאחר ניקוי טוב, ויניח שקית (Vacuum Bag) חדשה.
ג. במאפס (Mops) מותר להשתמש. ד. גארביטש קענס (Garbage Cans) – צריך
לנקותם ולשפוך שם דבר הפוגם.

מ. מגבות, מפות (האנטעכער, טישטעכער) – היות שאין משתמשים בהן כל השנה עם
קמח ממש, לכן אם מכבסים אותן במים רותחים (קאכעדיג) עם סבון כביסה (זייף,
Detergent) שלנו שפוגם – מותר להשתמש בהן בפסח (עפ"י סי' תנ"א סי"ח;
מ"ב ק"ה; פרמ"ג מ"ז ס"ס ד"ה וכלי; דע"ת ס"ה; וכ"ש מבעל מקדש ישראל).

מא. מפות (טישטעכער) פלאסטיק (Plastic) עבים וקשים (לא Disposables) – אין
להשתמש בהן, ולא יכשירם לפסח (הגרמ"פ, ספר ה"פ הע' ל"ז).

מב. כלים חד-פעמי (Disposables) מפלאסטיק – כגון מפות פלאסטיק, נייר כסף
וכד', מעיקר הדין מותר להשתמש בהן בפסח אפי' עבור חמים. אך י"א שלכתחילה
לא ישתמש בחד פעמי (Disposables) מנייר, אלא בכשר לפסח. ויש מחמירים בכל
הסוגים שיהיו כשר לפסח (ס' הגע"כ פ"ג הע' ב' וע' הש"פ פ"ט הע' 41).

(וצ"ע, דלכל היותר יש שם חמץ שנפגם ול"א בזה אחשביה (עי' חזו"א סי'
קט"ז, ודרשו סי' תמ"ב מס' 41-42).

מג. השתמשות בכלי חמץ: המנהג להגעיל בכלי ראשון כל כלי ששימש
אפילו לחמץ צונן, כגון כוסות, כדי להשתמש בו בפסח (פרמ"ג א"א

סק"ד; קישור"ע ס"י קט"ז ס"ג).

מד. מאכל שנתבשל בכלי חמץ לפני פסח: א. אם הכלי היה 'אינו בן יומ', מותר המאכל לפסח (רמ"א ס' תמ"ז). ב. אם הכלי היה 'בן יומ', אסור, אבל יכול להצניע הכלי והמאכל עד לאחר פסח (הרב תמ"ב ס"ח; מש"ב שם ס"ק א').

מכירת חמץ

א. משכירים מקומות וארונות עם היכר פתק 'נמכר', ואם מוכרים שם חמץ גמור, צריך מחיצה ל' טפחים (ט"ז; מ"א; מ"ב ס"ק י"ט, תנ"ב ס"ב).

ב. להיכנס לחדר שנמכר: מותר להיכנס בפסח באופן עראי לקחת משם משהו.

ג. חמץ בעין: רובם נהגו שלא למכור חמץ בעין (ב"ח ס' תמ"ח; א"ר סק"ד), חוץ מבעלי חנויות – שנהגו להקל, משום הפסד, והמו"ץ קונה בחזרה מהגוי אחר פסח (הגרש"א מועדי שלמה ע"ו).

ד. חמץ שאינו בעין: תערובת חמץ, דהיינו שיש בתוכה רק מיעוט חמץ, כגון מאכלים שהשתמשו עם חמץ, כקפה, סוכר, או מוצרים (Products) שאפשר שיש בתוכם חמץ, וכן תרופות שיש בתוכם חמץ – כל אלו מוכרים בלי חשש.

ה. חמץ נוקשה: חמץ בעין אבל נוקשה או נפגם, כגון זייף, קאסמעטיקס וכד' – ג"כ מוכרים, אולם מותר להשתמש עם ספרים וחפצים שנדבקו בדבק (Glue) חמץ (תמ"ב, מ"ב י"ז).

ו. קמח – מותר למכור, שהיום זה חשש חמץ רק מספק ספיקא, ועכ"פ מהחנויות אין חשש.

ז. מאשין מצות – אפילו למקפידים שלא לאכלם, מותר למכרם בלי חשש.

ח. קטניות – אינו צריך אפילו למכור, ובקטניות כבאנדלעך (Beans), רייז Rice-cake, Corn-cake וכל מיני קטניות בקונזרוון (Canned Beans) וכדו', צריך לזהר בהם, כי כמה מינים יש בתוכם מין חמץ כדגן (Wheat). ויש מחמירים למכור כל סוגי קטניות מחשש חמץ בתוכן.

ט. סיריעלס (Cereals): ישנם מיני סיריעלס (Cereals) אפילו מ-Rice, Corn שיש בתוכם חמץ (מאלט וכדו'), ולכן לא ימכור לגוי אלא בעל חנות (תנ"ג רמ"א ס"א).

י. בראנפן, וויסקי (Whiskey) וואדקה (Vodka) שיש בהם מין חמץ כדגן (Wheat) וכן בירה (Beer), אין מוכרים לגוי, אבל ליקר (Liquor) – מותר למכור בדרך כלל (שר"ת עונג יר"ט ס' ל"ג; נט"ג פמ"ד ס"ב).

יא. דברים שיש בהם אלכוהול: יש שני מיני אלכוהול: Ethyl-alcohol – יש בתוכו קטניות ואפשר אפילו חמץ. Isopropyl-alcohol – מותר בפסח. אבל כ"ז בדרך כלל, ולעולם צריך לשאול ולבדוק (כ"ש מהדיין הרה"ג רבי אשר).

יב. כלי חמץ – אין מוכרים את הכלים עצמם, כדי שלא יצטרכו אח"כ טבילה ככלי הגוי, אלא משאילים או משכירים אותם לגוי, אבל החמץ הדבוק, מוכרים, ויש מחמירים למכור גם בליעות הכלים.

יג. שותפים – כגון חנות של חמץ, וכן בית משותף, חדר מדרגות (Staircase), גג,

סטארעדזש (Storage), בייסמענט, חדר עלעקטיריק (Electric Room) ובילעך רום – אחד מהשכינים מוכר עבור כולם – ובהסכמתם, עם היכר פתק 'נמכר'.
יד. מוסדות וישיבות: מוסדות וישיבות שאין משתמשים שם בפסח, ינקו היטב מכל חמץ ולימכור לגוי.

התנהגות עם חמץ וחפצים מחומצים בימי פסח

טו. חמץ ביו"ט – מוקצה, ואסור לטלטלו אפי' ברגליו, לכן יכסנו בכלי וישרוף במוצאי יו"ט, ואינו עובר עליו כיון שביטלו וגם נמכר ואין זה חמצו, ומותר לומר לגוי להשליכו לבית הכיסא (שור"ת מנח"א ח"ב), ובחזו"מ יכול גם לפררו (צוברקעלן) לתוך ביה"כ או להשליכו לרחוב (הרב ס' ת"מ קנט"א סק"א; חזו"א ס' ק"ח; הש"פ שער 1 הע' ז; ועי' נט"ג פ"ג ס"ח).
טז. מצא חמץ ברחוב בפסח – לא יגע בו ולא ידחנו אפילו ברגליו (שור"ת קנין תורה ח"ה ס' מ"ג).

יז. כלי חמץ שנפל מהארון ביו"ט – אינו מוקצה, ומותר לטלטלו ולהחזירו (שלמי מועד ע' שכ"ח בשם הגריש"א).

יח. ציצית, ספרים: בפסח לא ינשק ציצית הנגדרת על הרצפה, או סידורים וספרים של כל השנה, וכן לא יכניס אצבעותיו לפיו כל ימי פסח בלי הדחה – כשנגעו בדברים בלתי נקיים, כגון ע"י השימוש בספר ובסידור וכיו"ב (הש"פ שער 1 בהע' ו; וכ"ש מבעל מקדש ישראל).
יט. זיף, שמפו: הרבה פוסקים אוסרים, כיון שיש בתוכם חמץ (אפילו שנפסל מאכילת כלב, דס"ל 'אחשיבה' בסיכה).

כ. דיטערדזשענט (Detergent) של כביסה (Laundry Detergent), מותר (דלא שייך 'אחשיבה' בזה).

כא. תרופות (Medication) – שיש בתוכם חמץ, צריך לבקש מהרופא סוג (Brand) כשר לפסח, ואם אין אחר, מותר לצורך רפואה (חזו"א).

כב. וויטאמינס (Vitamins) – שיש בתוכם חמץ, מותר רק בציווי הרופא לצורך רפואה, אבל לצורך חיזוק הגוף, אסור (כ"ש מבעל מקדש ישראל).

כג. תרופות לכאבים (Painkiller) כגון Tylenol – מותר אף כשיש בתוכם קטניות.
כד. ווייפס (Baby Wipes) – עם אלכוהול (במין האסור הנ"ל), הוא כדין שמפו, שאסור הרבה פוסקים כיון שיש בתוכם חמץ (אפילו שנפסל מאכילת כלב).

בדיקת חמץ

א. זמן בדיקת חמץ – מצאת הכוכבים, ולכתחילה יבדוק תיכף בתחילת הלילה, ובשנה זו שחל ער"פ בשבת בודקין אור ליום ה', ובדיעבד עד עלות השחר בברכה אפילו בכל שנה (ס' תל"א; ט"ז א' ד').

ב. עשיית מלאכה ולימוד: מחצי שעה קודם צאה"כ אסור לעסוק במלאכה ולאכול סעודה, אבל טעימה ושתייה בעלמא, מותר, ולא ילמד אפי' יש לו קביעות (שם ס"ב).

ג. חנויות וסוחרים: בעלי חנויות וסוחרים צריכים להפסיק ממלאכתם, ובשעת הדחק שאינם יכולים לגמור העסק או לסגור החנות, ימנה שליח לבדוק בזמנו (שור"ת תשו' והנהגה

ח"ב ס' ר"ד).

ד. ברכה: א. מברכים על ביעור חמץ, בין כשבדוק חמצו, ובין של אחרים, כדלקמן. ב. אם שכח לברך, הרי שאפילו אם נשאר רק חדר אחד שלא בדק – יכול לברך (הרב ס"ה). ג. אם שכח לברך אחר גמר כל הבדיקה, יברך קודם שריפת חמץ, ומחלוקת אם בשם ומלכות או לא (ה"ב מ"ב ז).

ה. כמה בתים: בברכה אחת יכול לבדוק כמה בתים או חנות וכדומה, אפילו הם רחוקים זה מזה, ויכוון על כולם בשעת הברכה, ולא יפסיק בשיחה שאינה לצורך הבדיקה עד גמר כל הבדיקות (שם).

ו. שליח: אם קשה לו לבדוק הרבה חדרים, ימנה שליח שישמע הברכה מבעה"ב ולא יפסיק אחרי הברכה, אלא יבדוק קצת בחדר השולח, ואח"כ ילך לבדוק בשאר מקומות (הרב ס"ח).

ז. בעה"ב שאינו בודק: אם בעה"ב אינו בודק כלל, יברך השליח, וכן יכולים אז כמה שליחים לברך בעצמם (הגרשו"א הליכות שלמה פסח פ"ה י"ד).

ח. שליח לבדוק החנות: אם צריך – יכול לעשות שליח לבדוק החנות, ואם יש הפסק הליכה מבית בעה"ב להחנות, יכול לברך בחנות (עי' חכמת שלמה ריש ס' ת"ב, וד"ק).

ט. פלעשלייט (Flashlight): כל המקומות שיש חשש שהנר יכול להזיק או לשרוף – אסור לבדוק שם בנר, אלא יבדוק בפלעשלייט, כגון בין הבגדים, בתוך הקאר תחת המושבים (Seats), תחת המיטה וכיו"ב, ואם בדק שם בנר, לא יצא ידי חובתו (מדין אבוקה בס' תל"ג ס"ו ומדין תנ"א ס"א).

י. בדיקה בפריזערס (Freezer): יבדוק היטב אם אין שם חמץ או חתיכות מהפרשת חלה או מאכלים ומשקאות של חמץ בתוך הפריזערס (אם לו יש כמה) והפריז'ז'ש.

יא. חמץ שנכנס במקרה: יבדוק כל המקומות שאפשר שייכנס שם חמץ אפילו במקרה (קען ז"ך מאכען) או ע"י ילדים, וזהו בכל החדרים שבבית ואפילו חדרי שינה, בקומה למעלה, וגם תחת המיטות (ס"ג).

יב. כשלא נכנס אפילו במקרה: ארונות בגדים או אוצרות, שאינו מצוי שיגיע לשם חמץ אפילו במקרה ואפילו ע"י ילדים, אי"צ בדיקה.

יג. רצפת הבית: רצפת הבית שאין שם סדקים (שפאלטענעס, לעכער), אינה צריכה בדיקה, אבל אם יש איזה חור (לאך), או מאחורי השאפע שיכול להגיע – צריכה בדיקה, וכן אם יש חשש שנטמן שם חמץ של ילדים כקענדיס ושקאלאד מחמץ.

יד. חצרות (יארדס): בעק-יארד (Backyard), מרפסת (פארטש), גג הבית (Roof), אם אינו יודע בוודאי שאכלו שם חמץ בתוך ל' יום – וגם מצויים שם עופות או חתולים (קעטץ) וכדומה, אי"צ בדיקה, אבל אם יודע שהובא שם חמץ בתוך ל' – אפילו פעם אחת, כגון ע"י ילדים וכד', צריך בדיקה (ס"ו).

טו. פרוזדור (Hallway): צריך לבדוק הפרוזדור, בעיסמענט, חדר המדרגות (Staircase), וכך גם הבוילער רום – אם אינו מוכרו.

טז. הזות ארונות: אינו צריך להזיז שאנק גדול, פריז'שידער או Stove כדי לנקות

מתחתיהם, אלא סומכים על ביטול החמץ (כמב' ס' תל"ג, מ"ב ל"ה, וס' תל"ח ס"ב, מש"ב ס"ק ט"ו).

יז. חובת בדיקה בבית המדרש: על השמש מוטלת האחריות של חשש חמץ בכל המקומות בבית המדרש, ולכן עליו לבדוק את כל בית המדרש והארונות, ויכוון לצאת עם הברכה שמברך בבדיקת ביתו (דעת תורה ס"י ערה"ש ס"ב).

יח. ארונות וחפצים פרטיים בבית המדרש ע"י בעליהם: לעדלעך, שאפעס, חפצים, ספרים הפרטיים, כיסי האלאטן של אברכי כולל, בכלום האחריות על בעליהם לנקותם ולבדקם מפרודי חמץ (כ"ש מבעל מקדש ישראל, וע"ש ס' ע"ח).

יט. הנוסע אל הוריו: הנוסע אל הוריו לכל ה"ו"ט: א. יבדוק את ביתו לפני כן, ואם זה בליל י"ג – קודם ליל י"ד, [ובשנה זו שחל ער"פ בשבת – ובדוק קודם ליל י"ג], אז יבדוק בלי ברכה. ב. אם מוכר כל הבית קודם ליל י"ד, אינו צריך בדיקה. ג. אם יש לו חדר מיוחד בבית ההורים, אפשר לשכור החדר מבעוד יום מהוריו, ויבדוק שם בברכה שישמע מהוריו (ויש מתירים לברך בעצמו באופ"ז – אם גם החמץ שלו).

כ. 'כל חמירא': יאמר 'כל חמירא' כדי לבטל החמץ אחר הבדיקה, ויאמר 'דלא חזיתיה' (נישט געזעהן), וי"א שיאמרו כל בני בית – ובהבנת הדברים.

כא. זהירות בפרורים: יזהר לספור הפרורים (ברעקלעך) שהונחו בחדרים כדי לוודא שאכן מצא את כולם, ויצניע כל החמץ במקום ללא מגע ידיים.

כב. תחילת זמן איסור שימוש בכלי חמץ: תחילת זמן איסור שימוש בכלי חמץ הוא – מזמן איסור אכילת חמץ (ס' תנ"ב ס"א).

שריפת חמץ

א. שריפת חמץ: יזהר בשריפת חמץ: א. שיישרף חמצו לפני זמן ביעור חמץ. ב. לאחר ששרף את החמץ (וקיים מצות שריפה) – יבטל חמצו ויאמר 'כל חמירא', ויאמר 'דחזיתיה' (יא געזעהן) 'ודלא חזיתיה' (נישט געזעהן), וי"א שכל בני הבית ג"כ יבטלו. ב. לא ישפוך נפט – כדי שלא לפגום את החמץ ויפסיד מצות שריפה, וגם משום סכנה.

ג. בשנה זה שחל ער"פ בשבת לא יאמר 'כל חמירא' בשעת שריפת חמץ אלא בשבת לפני סוף זמן ביעור חמץ.

ד. בכל שנה כשמגיע הזמן של ביעור חמץ – אפילו לא נשרף עדיין חמצו, יבטל תיכף החמץ ויאמר 'כל חמירא', ה. אכן אם החמץ בידו ועוסק בביעורו, יכול לגמור ביעורו קודם (עי' הרב ס' תמ"ה). ו. אבל אם אינו עוסק ממש לבערו, כגון שמדבר עם אחד, אז יבטלם תיכף בעוד זמן, או ישליכם לרחוב מיד, כיון שכבר הוא זמן של ביעור חמץ. ה. הכנה ליום טוב: אחר שריפת חמץ לא יהיה לו ולכל בני ביתו שום מגע עם חמץ או חפצים בלתי נקיים (בפרט באפיית מצות ער"פ).

ויזרו עצמו ובני ביתו להכין לכבוד יום טוב 'בשמחה ובטוב לבב'.